

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫҢЫЗ ДЕПУТАТТАРЫҢЫЗ ОВЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
август
31
ПЯТНИЦА
№ 172 (2346)

ӨРТӨЗ 20 КӨП

Совет улус тайбыңны камгалаар болгаш быжыглаар дээш демиселде

Бистия Төрөөн чуртувустун найсылды—Москвага август чээрби сесте болуп өрткөн Тайбың камгалалының Совет комитетинин плenumу беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Беш улуг күрүнелерин—АКШ-тын, Англиянын, Франциянын, Кыдаттын болгаш ССРЭ-нин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Резолюцияда чугалал турары: «Беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Совет Эвнелинин тайбыңга ынакшылдыг позитивизми болза, бистия делем улуг чуртувустун улустарынын, бүгү дешилгелиги кижилер төрөлгөнүн ынакшылдыг болгаш бүгү-виста деткичези бодуңа сывияктырған. ССРЭ-нин чыгараан ленини-сталини чыгараангай даштык политиканы бистия Төрөөн чуртувустун улустары боттарыныг политика кылдыр көрүп, ону бүрүнү-биле деткич турар.

АКШ, Англия, Франция болгаш өске-даа агрессча күрүнелерин чыгыскы бөлүктери чаа дайынның белеткелди ажы-биле чорудуп турарлар. Олар чөпсөк бүдүрүлгөвиз күштелдирип, бүгүдээгө көздүдүр-ле Японияны болгаш Барыны Германияны катап чөпсөк-дээр боттандырып, немец-фашист шериглери катап тургузуп, оон-биле тайбыңга ынак улустарга удур халдашкынын шериг плацдармын тургузуп турарлар.

Америк империалистер Катыйкан Нациялар Организациянынг тугу-биле шыгынып алгаш, Кореяда дээрбечи дайынны өскүдүп, Кыдат ортулук Тайванны эжелеп алган болгаш Кыдат улус республиканын дөвискээринче халдап кирерин кыжанып турарлар. Олар корей айтчыгы тайбың арга-биле шийтпирлэринге бар шаа-биле шаптык ужураштырып турар болгаш таарымчалыг үе келирге тайбыңга ынак күрүнелерге удур боттарынын эжелекчи бодалдарын боттадырар дээш Кореяда америк шериглерин аңаа хевээр араттарын күзеп турарлар.

Чаа дайынның айылы күштелип турар үедэ тайбыңны камгалап аларыңга тайбың камгалалы дээш канчаар-даа аажок калбак улус массаларын идеялайган демисели, дайын кыпсыкчыларынын хамак димзенишкисинерин болгаш үлгедегилерин могайла чокка сойгалап илередирип шийтпирлиг ужурашуу болуп турар. Тайбыңга ынак бүгү улустарны күгө шийтпирлиг, чагыс эп-сеткилди чорудулгалары дайынны чалдыдып, тайбыңны херези быжыглап болур.

Бүгү чурттарың тайбыңны камгалалы дээш шийтпирлиг демиселдеринизни келтириңиз.

Совет улус тайбың дээш демиселчилерин бир дугаар оодуруларында чоруп турар. ССРЭ-нин тайбыңга ынакшылдыг политиказы—түр үенин эрге бээр болушкуну өвөс. Ол политика болза, совет ниятлыг тургузууун ханы принципалдыг үндөштүктөн, бистия улустун амьдыралчы эрге-ажыктарындан үнүп турар.

Совет Эвнели канчаары дээр болза, ол тайбыңны камгалалың болгаш дайынны бодурбазынын политиканын моон сонгаар-даа чагылыш чок чорудар деп эш Сталин айтып турар.

Совет Эвнели тайбыңны херези ылавы биле болгаш хажык чокка камгалап, кыды ажылдажылгавы күзеп турар бүгү чурттарың биле кады ажылдажылганын политиканын чорудуп турар. Чөпсөкчи ылап дүжүренин дугайында айтчыгы чээрби беш чыл мурунда ак-сеткилдин биле тургускай карачың чурт болза, ССРЭ болган деп чүвени бүгү делегейинизни көргүзүңиз.

Тайбың камгалалының Совет комитетинин плenumу

Беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Совет Эвнели канчаары дээр болза, ол тайбыңны камгалалың болгаш дайынны бодурбазынын политиканын моон сонгаар-даа чагылыш чок чорудар деп эш Сталин айтып турар. Тайбыңга ынак бүгү улустарны күгө шийтпирлиг, чагыс эп-сеткилди чорудулгалары дайынны чалдыдып, тайбыңны херези быжыглап болур. Бүгү чурттарың тайбыңны камгалалы дээш шийтпирлиг демиселдеринизни келтириңиз.

селче көдүрүп турар чоннарының өң калбак кезектери ону билит турарлар. Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга 450 миллион чыгыс ат салышкынын делегейин бүгү чурттарыңа чып алган болза, улустарың херези камгалалар дугайында чаныш-саныш чок күзелин херечилеп турар-дыр.

Улустарың күзөп-чоруу Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга чүс-чүс миллион ат салышкынын илери-тивген, ол күзөп-чоруу дайын кысыкчыларыңга болгаш оларның эжелекчи бодалдарыңа күчүлүг согушкуну болур.

Тайбыңны херези камгалалар дугайында совет кижилерин быжыг шийтпирлини чаа херезин Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ССРЭ-де чыгыс үн-биле деткээв.

Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чыгырын кампаниязы бистия чуртун улуг назыйл бүгү хаматчылары хара турар. Ол кампанияз чедиккин чорударың эң чугула чүлү болза, партия болгаш бүгү хөвни организацияларынын аякытия-пропагандалыг ажылы болур.

Кыйгырың адаанга ат салышкынын чыгыры биле холбашкан политиктиг ажыл болза, эш Сталинның дайын кысыкчыларынын кем-буруулуг үлгедигилерин сойгалып илередириңиң чөпсөк 6 лур тайбыңны камгалалы дээш калбак кампанияз ам берги чергенин ужураштырып болуп турар» деп айтырды ССРЭ-нин ажыкч чоннарыңга тайлыбырларынче угланган болуп ужурулг.

Ажыкч чоннарга улустар аразыңга амгы байдалың, ССРЭ-нин даштык политиказынын кол айтчыгы тайлыбырлар, даштыкка тайбың талалачыларынын шимчээшкисинин сорулгалары, характер болгаш хөжүлдөзү-биле, тайбың, демократия болгаш социализм лагериниң төөгүлүг чедишкисинерин биле тавыштырып чугула. Кыйгырың адаанга ат салышкынын чылдазын бүгү делегейге тайбыңны чөлөгилеңиң Совет күрүнени күчүзүн улам быжыглап болгаш күштелдеринче бистия чуртун ажыкч чоннарың бүгү хөмчөг-биле мобилизацияга дузалаар апар.

Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чыгырын кампаниязын Совет Эвнелинге чорудары болза, совет кижилерин мораль-политиктиг бузулбас чыгыс эвниин, тайбың херези камгалал алып дээш оларны чаныш сыныш чок шийтпирлини чырыктылыг чаа илергелээшкини болур. Ол кампанияз чоруп турар үедэ бистия чуртун бүгү улустары коммунист партияга, улуг баштыңы болгаш башкы эш Сталинга кызыгаар чок бердингенин база катап илередириңиз.

(Правданың август 29-та мурунку чүлүндөн).

фабриканың бригадир Л. Корабельникова, ССРЭ-нин улустун артизи Куляш Байсенова, Уралмашзаводтун инженер-конструктор И. Голованов, ССРЭ-нин улустун артизи Э. Смильчи, чогаалчы М. Турсунов. Заде олар плenumга чүве чугааланнар.

Тайбың камгалалының Совет комитетинин плenumу беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Резолюцияны хулээп алганын соонда Тайбың камгалалының Совет комитетинин кежигүннерин Кыйгырынын адаанга боттарынын аттары салганнар.

Ол ыккан Тайбың талалачыларының үш дугаар Бүгү-эвилек конференциянын 1951 чылдын ноябрьда Москвага чыгылдыр деп шийтпирин Тайбың камгалалының Совет комитети хулээп алган.

(СЭТА).

Беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын ССРЭ-ге чорудар дугайында

Тайбың камгалалының Совет комитетинин плenumунуң резолюциязы

Беш улуг күрүнелерин—АКШ-тын, Англиянын, Франциянын, Кыдаттын болгаш ССРЭ-нин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын камгалалының Совет комитетинин плenumу чыгыс үн-биле деткээв.

Бүгү чурттарың тайбыңга ынакшылдыг улустарынын күзөп-чоруу илередиң турар ол Кыйгырынын быжыг болгаш үр тайбыңга сонуургалдыг база тайбыңны чөптүгү херези болгаш улустар аразыңга найыралды туюлунга чедир камгалаларыңа белең совет кижилер изин-биле чүлүлдү деп уккуп алган.

Чаа дайынның өзүп турар айылы болза, тайбыңны камгалап алып дээш шийтпирлиг демиселде бүгү чурттарың улустарынын калбак массаларын улам-на көдүрүп үндүрүп турар. Тайбыңны Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга 450 миллион чыгыс хол үжүктери делегейин Бүгү чурттарыңга ам чыгынган чорук болза, дайынны болдурбас болгаш бүгү делегейге тайбыңны херези камгалап алып дээш улустарың чайгылыш чок күзөп-чорууну дугайың херечилеп турар.

Беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгырынын адаанга ат салышкынын чылдазын Совет Эвнелинге 1951 чылдын сентябрьда эгелээри эргежок чугула деп санавышаан, ол Кыйгырынын адаанга боттарың аттарың салырыңча бүгү совет кижилерин Тайбың камгалалының Совет комитетинин плenumу кыйгырып тур.

Кыйгырыңга Бүгү совет кижилер катышкыш, оон-биле Ленин—Сталинның партиязын удуртулгавы-биле тайбыңны херези болгаш улустарың айыл чок чоруун бүгү күштер-биле камгалап аларыңга боттарың белең болгаш тайбыңны туугун улуг тудукчу эш Сталинга боттарың кызыгаар чок бердингенин база катап көргүзүңиз дээринге Тайбың камгалалының Совет комитети ханызы-биле бүзүрүп турар.

Тайбыңны Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелинин Кыйгыры

Делегей дайынынын айылынын төрүтүвөр чылдаганаарың дугайыңда бүгү делегейде миллион миллион кижилерин санал-онадалары кайды-даа болур болза, оларны чүткүлү ханы тавышаан; Тайбыңны быжыгларынын болгаш улустар аразыңга айыл чокун хандырынын ады-биле; Американың Катыйкан Штаттары, Совет Эвнели, Кыдат Улус Республиказы, Великобритания болгаш Франция—бо беш улуг күрүнелерин аразыңга Тайбыңны Пактызын чарарың нөгөп тур бис.

Ол улуг күрүнелерин кайзыны-даа чаага Тайбыңны Пактызын чарар сорулгалыг ужуражырыңда ойталаар болза, ону ол чазактың агрессча бодалдарың херечизни кылдыр көөр бис.

Бүгү күрүнелерге ажык Тайбыңны Пактызын чарар дугайында нөгөлдө деткириңче тайбыңга ынакшылдыг бүгү чурттары кыйгырып тур бис.

Бис бо Кыйгырың адаанга холуус үжүктерин салгаш, аңа аттарың салырыңче тайбыңны быжыгларыңа чүткүлдүг бүгү ак-сеткилдиг кижилерин болгаш оларны бүгү организацияларың кыйгырып тур бис.

Тайбың камгалалының Совет комитети:

- Тихонов Н. С. — Тайбың камгалалының Совет комитетинин даргазы;
- Фадеев А. А. — ССРЭ-нин Совет чогаалчылар Эвнелинин чингине секретари;
- Кузнецов В. В. — ВЦСПС-тиң даргазы;
- Эренбург И. Г. — чогаалчы;
- Несмежанов А. Н. — ССРЭ-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Михайлов Н. А. — ВЛКСМ ТК-ның секретари;
- Шолохов М. А. — чогаалчы;
- Греков Б. Д. — академик;
- Попова Н. В. — совет херезженеринин антифашист комитетинин даргазы;
- Герасимов С. А. — кинорежиссер;
- Симонов К. М. — чогаалчы;
- Ахунбаев И. К. — медицина эртемнеринин доктору;
- Сурков А. А. — чогаалчы;
- Захаров В. А. — магнитогор заводтун кан эиндикчи;
- Шостакович Д. Д. — композитор;
- Ершова Т. И. — ВЛКСМ ТК-ның секретари;
- Николай — митрополит Крутицкий и Коломенский;
- Вурган С. — чогаалчы (Азербайджан ССР);
- Мордвинов А. Г. — ССРЭ-нин Архитектура академиязынын президентизи;
- Белоусов А. Я. — Сталинградтың «Красный Октябрь» заводунун даргазы;
- Матулис Ю. Ю. — Литва ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Корнейчук А. Е. — чогаалчы;
- Ефанов П. Д. — металлургия үлетпүрүнүн ажылчыларынын профэвнелинин ТК-ның даргазы;
- Лысенко Т. Д. — Бүгү-эвилелиң В. И. Ленин аттыг көдөз ажал-агый академиязынын президентизи;
- Хреников Т. Н. — Совет композиторлар Эвнелинин чингине секретари;
- Пузаков В. И. — кинорежиссер;
- Каиров И. А. — РСФСР-нин педагогика эртемнеринин академиязынын президентизи;
- Василевская В. Л. — чогаалчы;
- Виноградов В. В. — академик;
- Маресев В. П. — Совет Эвнелинин Маадары;
- Корабельникова Л. Г. — Москвада «Париж коммуназы» фабриканың бригадир;
- Завладский Ю. А. — ССРЭ-нин улустун артизи;
- Аничков Н. И. — ССРЭ-нин Медицина эртемнеринин академиязынын президентизи;
- Исаакян А. С. — чогаалчы (Армян ССР);
- Дубровина Л. В. — РСФСР-нин Чырыдышкын Министриянын оралакчы;
- Дубинин Г. М. — Ленинградтың «Красный Выборж» заводтун хөмчөкчи;
- Колас Якуб — чогаалчы (Белорусс ССР);
- Литовченко Г. П. — Украина ССР-де Сталин аттыг колхозтун даргазы;
- Кабалевский Д. Б. — композитор;
- Исакова М. Г. — ССРЭ-нин спорттун алдарлыг мастери;
- Тичина П. Г. — чогаалчы (Украина ССР);
- Чудакон Е. А. — академик;
- Образцов С. В. — Төп Кукол театрын уранчуу талазы-биле удуртукчу;
- Кербабев М. — чогаалчы (Туркмен ССР);
- Мухомедов Н. И. — Грузин ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Кузнецова К. С. — ВЦСПС-тиң секретари;
- Несесов Г. — Туркмен ССР-нин Эртемнер академиязынын чингине кежигүнү;
- Муканов С. М. — чогаалчы (Казах ССР);
- Ильичев Л. Ф. — «Правда» солунун кол редактору;
- Ишангураева С. А. — Узбек ССР-нин улустун артизи;
- Зарьян Н. Е. — чогаалчы (Армян ССР);
- Кочемасов В. И. — Совет аныктарынын антифашист комитетинин даргазы;
- Леонов Л. М. — чогаалчы;
- Амбарцумян В. А. — Армян ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Гагарина З. Н. — Нийтилед эртемнеринин академиязынын ректорунун оралакчы;
- Державин Н. С. — академик;
- Голованов И. А. — Уралдың машина заводунун

- инженер-конструктор;
- Карпова Д. К. — Карело-Фин ССР-нин алдарлыг артизи;
- Аузоров М. О. — чогаалчы (Казах ССР);
- Ангелина П. Н. — Украин ССР-нин Старобешевск МТС-тиң трактор бригаданың бригадир;
- Быков К. М. — академик;
- Глушенко И. Е. — профессор;
- Багирова Б. — Азербайджан ССР-де Ворошилов аттыг колхозта эвнө удуртукчу;
- Александровская Л. П. — ССРЭ-нин улустун артизи (Белорусс ССР);
- Бабахаджаев И. Я. — Тажик ССР-нин алдарлыг эмчизи;
- Федин К. А. — чогаалчы;
- Гудуров А. С. — ССРЭ-нин Славян комитетинин даргазы;
- Заславский Д. И. — журналист;
- Лебедева З. А. — Төп туберкулез институтунун директору;
- Байсенова К. — ССРЭ-нин улустун артизи (Казах ССР);
- Димо Н. А. — Бүгү-эвилелиң В. И. Ленин аттыг Көдөз ажал-агый академиязынын чингине кежигүнү;
- Ботов М. А. — «Красное Сормово» заводтун слесари;
- Ибрагимов М. А. — чогаалчы (Азербайджан ССР);
- Котов М. И. — Тайбың камгалалының Совет комитетинин харысалгалыг секретари;
- Леонидзе Г. Н. — чогаалчы (Грузин ССР);
- Коробков Д. А. — Тула депозунун машинисти-зи;
- Каллистрат — бүгү Грузиянын патриархи;
- Венцлова А. Т. — чогаалчы (Литва ССР);
- Георг VI — Католик бүгү армян дээди патриарх;
- Шелахин П. И. — ССРЭ-нин хөмүр-дөш үлетпүрүнүн ажылчыларынын профэвнелинин секретари;
- Ярыгина Н. К. — Ивановонун мануфактуразынын ажылчыны;
- Якунина Е. А. — Сталинград областа Талов МТС-тиң трактор бригаданың бригадир;
- Топчибаев М. А. — Азербайджан ССР-нин Эртемнер академиязынын чингине кежигүнү;
- Туре Густав — евангелистко-лютеран херезинин архиепископу (Латви ССР);
- Космодемьянская Л. Т. — башкы;
- Александров Г. В. — кинорежиссер;
- Черкасов Н. К. — ССРЭ-нин улустун артизи;
- Туманова З. П. — «Пионерская правда» солунун редактору;
- Палладин А. В. — Украина ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Якобсон А. М. — драматург (Эстон ССР);
- Смильчи Э. Я. — ССРЭ-нин улустун артизи (Латви ССР);
- Прозоров П. А. — Киров областа «Красный Октябрь» колхозтун даргазы;
- Российский Н. А. — Москваның «Калибр» заводтун мастери;
- Хохол Е. Н. — профессор, медицина эртемнеринин доктору (Украина ССР);
- Опарин А. И. — академик;
- Максим Танк — чогаалчы (Белорусс ССР);
- Чауралин М. Э. — кинорежиссер;
- Швалюгин Ф. Д. — «Москжистрой» трестинин дашчы;
- Хорова А. А. — ССРЭ-нин улустун артизи (Грузин ССР);
- Сакса А. О. — чогаалчы (Латви ССР);
- Сарымсаков Т. А. — Узбек ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Чутки А. С. — Москваның камволь комбинатынын мастери;
- Турсун-Заде М. — чогаалчы (Тажик ССР);
- Тарле Е. В. — академик;
- Пейве Я. В. — Латви ССР-нин Эртемнер академиязынын президентизи;
- Ишан Бабахан Иби Абдул Меджидхан-Муфтий — Орталык Азиянын болгаш Казахстанынын мусульман шажан эргелигинин даргазы;
- Сыдыкбеков Т. — чогаалчы (Киргиз ССР);
- Гореловская М. И. — Центросоюзтун баштаар черинин кежигүнү.

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Колхозтарның мал фермаларына полит-массалыг ажыл

Колхозтарның ниятинин мал ажылы болза, көдээ ажыл-агыйнын кол адырларынын бирээзи болур. Биче күштүг колхозтарны улуг күштүг көдээ ажыл-агый артельдерин кылдыр катыштырган — ниятинин мал ажылын хөгжүдөргө даярдык таарымчалык байдалды тургускаан. Мал ажылынын фермалары улугаткан, оларда ажылдап турар колхозчуларнын саны көүдээ. Ынчангаш мал ажылынын фермаларына полит-массалыг ажылдар чорутунары негетинип турар. Колхозтарда партия организациялары амдыгаа чедир полит-массалыг ажылды жоготуу кичээнгейинин төвүнгө тургуспаан, ынчангаш мал ажылынын фермаларында полит-массалыг ажыл куду дененде туруп турар.

Танды районун Сталин аттыг колхозунун Межегейде хой фермазынга, Могойда мыйыстыг бола мал фермазынга, Чөи-Хемчик районун «Искра» колхозунун мыйыстыг бола мал фермазынга, Сталин аттыг колхозта шээр мал фермазынга марга айда чер-чер Советтеринин сонгуудалары эрткенден сонгуу лекция, беседалар шуут болбай турган. Колхозтарда партия эге организациялары мал ажылынын фермаларына көсү агитация — хүндүлө, көргүзүг самбыраларын, лозун, плакаттарын, солунарын дегээринче, ылангыя хана солун, агитхуудустар үндүреринче кошкак кичээнгей салган.

Сүт-Хөл, Кызыл районнарнын колхозтарынын чамдык мал ажылынын фермаларында хана солун, агитхуудустар үнмейн турар, көргүзүг самбыралар база чок. Улуг-улуг мал ажылынын фермаларына көргүзүг самбыралар, хана солун тургузары чугула. Мал ажылынын фермаларынын кодан малдарын ажаап турар кезек-кезек биче салбырларына агитхуудустар үндүреринче агитхуудустар. Чөи-Хемчик районун «Искра» колхозунда партия эге организациязы нини хана солунун, оон ангыда тудуг бригадаларында «Тудугжу» деп хана солунун үргүлчү үндүрүп турар, ынчаарга мал ажылынын фермаларында тускай хана солунун үндүрбейн турар.

Мал ажылынын фермаларына үндүргөн хана солунарын, көргүзүг, хүндүлө самбыраларын чангыс черге тургуспайн, кезек-кезек

кодан малдар ажаап турар малчыларнын турлагларына аппарыл, дөлөп турары чугула. Колхозтар бүрүзүндө көдээ ажыл-агый специалистери, башкылар, партия, совет активи, интеллигентилер өскөн. Партия эге организациялары оларга даянган, мал ажылынын фермаларында малчыларнын ортузунга полит-массалыг ажылды экижидип шыдаар.

Мал ажылынын фермаларында тургускан партия бөлүктери колхозчу малчыларнын ортузунга партиянын болгаш чазактын чугула шипирлерин таныштырып, боттандырып чорудар. Агитаторлар болза, колхозчу малчыларнын ортузунга тайылбыр ажылын калбартыр. Танды районун Сталин аттыг колхозун ниятинин мал ажылында чеди коммунистер бар, ындыг болза-даа, анда партия бөлүгү тургустузмаан.

Чөи-Хемчик районун «Искра», «Большевик» колхозтарынын мал ажылынын фермаларында партия бөлүктери үрдө-лө тургустунган, ындыг-даа болза, мал ажылын хөгжүдөргө айттырларын хуралга чангыс-даа чугаалашпаан. Ындыг фактылар Сүт-Хөл районун чамдык колхозтарынын мал ажылынын фермаларында партия бөлүктөрүндө бар. Мал фермаларында партия бөлүктөрүнүн ажылын экижидер сорулга-биле ВКП(б) райкомнары партия бөлүктөрүнүн организакчыларынын семинарын ай санында чорудар, семинарларга оларнын ажылынын дуржулгазын солустурар журлуг.

Сүт-Хөл районун Жданов аттыг колхозта партия эге организациязынын агитаторлары мал ажылынын фермазында ажылдап турар колхозчуларнын ортузунга дөрт ай дургузунда агитация ажылы чорутпаан.

Партия эге организациялары агитаторларын доктаамал удуртпушаан, олардан ажылды негээр чугула. Колхозтарда партия эге организациялары мал ажылынын фермаларына полит-массалыг ажылды калбартып боттарынын кичээнгейинин төвүнгө тургузар болза, фермаларга полит-массалыг ажыл чедикшичин чорутунар. Ооң-биле чергелештир колхозчу малчылар ниятинин мал ажылынын хөгжүлдесинин планын бүрүн күссөдип, оон продуктулуг чоруун бедидип шыдаар.

М. САЛЧАК.

Агитация ажылын эки удуртуп турар

Чөи-Хемчик районун Ийме сумуунда Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелине партия организациязы (секретари эш Соппа) агитколлективтин ажылын эки удуртуп турар.

Тарааны кыска хуусаада, чидирг чокка ажаап алыр деп лозун-биле колхозчу тараажылар 3 бригадаларда таарыштыр тургустунган ажылдап турарлар. Оларнын ортузунда коммунистер болгаш комсомолчулар, интеллигентилер агитация ажылдарын калбартканнар.

Агитхуудустар үргүлчү үнпү келген. Агитколлективтин удуртукчуу эш Соппа боду большевиктин агитацияны чорударынын үлөгөржин бодуп турар. Оон башталгызында 18 агитаторлар бар. Олар большевик партиянын болгаш совет чазактын шипирлерин колхозчуларга чогуур үезинде дыйнадып келгенер. Бистин Төрөөн чуртувуста болгаш даштыкы чурттарда болушкунарнын дугайында солундарда парлаан материалдарны олар ымыктыр номчулгалар-биле таныштырып турарлар.

Агитаторларнын ишинде Ондар Дудераа, Тоймак, Осур олар бол-

шевикчи агитатор адын бедик сагып, ол партияжи даалганы эң эки күссөдип келгенер.

Күсүк хову ажылынга мурнакчыларнын хүрээлени өскөн. Лерээженер Борбаанды, Долума олар хүнде ажыл нормазын 150 хуу чедир, эштер Селен-оол, Дамдын, Өлзей, Кур-Базыр, Дыртый-оол, Данзыт-оол олар 150—160 хуу чедир күссөдип турарлар. Мындыг ынзылыг мурнакчыларнын аттары колхозтун көргүзүг самбыралында болгаш хана солунда, агитхуудустарда үргүлчү көстүп кээп турар.

Колхоз даргазы эш Дудераа биле партия организациязынын секретари эш Соппа олар партияжи-политикти ажыл-биле ажыл-агый сорулгаларын холбаштырып билеринин талазы-биле сүмелиг ажылдап турарлар.

Колхоз баштайгы хүннерде ажаап алдынган 8 тонна тарааны күрүнеге дужааган. Бүгү колхозчулар күрүнеге тараа дужаарын сентябрь 10-га чедир күссөдирин хүлээнип турарлар.

К. БАЛДАН. О. ОЧУР-ООЛ.

Хана солун ажылын үргүлчү экижидер херек

Хана солуннар болза, большевик пардалганын эң-не массалыг отряды. Ынчангаш оларнын ажылын удуртуу — партия болгаш комсомол организацияларынын масса ортузунга чорудар ажылдарынын база бир эң-не чугула хеври.

Бо мегелдени Эрэин райпозунда партия организациязы (секретари эш Огнёв) болгаш комсомол организациязы (секретари эш Степанов) багай боттандырып турарлар.

Райпо коллективинин «Кооператор» деп хана солунун ай санында 2-ден эвээш эвес үндүрүп турарын коммунистеринин нини хуралы негези. Ол эң чугула партияжи даалган коммунистер Дүгөр күссөдип келген.

Чыл эгезинден бээр август айны баштайгы чартыныга чедир чугула 3 номерлерин кончуг эреней болгаш чавыс идеялиг деншеге үндүргөн.

Номчукчулар хана солунун ажылын экижидерин негеп турарлар, а партия организациязынын секретари Огнёв ол дугайында бичи-даа саныш салбайн келген.

Коммунистердин партияжи даалгаларын күссөдесин принципалдык-биле негезе чогуур. Ынчангаш хана солун ажылынга хүн-бүрү практиктик болгаш идеялиг удуртулганы партия организациязы боду ханды-рар херек.

О. ДОГУЯ-ООЛ.

Большевик партиянын болгаш совет күрүненин шылгарангай тургузукчузу

(А. А. Ждановтун мөчөөн хүнүндө бээр 3 чыл болган оюнга)

Уш чылдын мурнунда, 1948 чылдын август 31-де, Андрей Александрович Жданов мөчөөн. Аар чидиргин дугайын партияга болгаш Совет Эвилелинин ажылчы чоннарынга дыйнатпышаан, ВКП(б) Төп Комитетинин болгаш ССР Эвилелинин Министрлер Чөвүлелинин бижээни болза:

«Партия эш Ждановтун нүүрү-биле марксисчи шылгарангай теоретиктин, Ленин—Сталиннын улуг идеяларынын эң талантылыг пропагандизин, партиянын болгаш совет күрүненин эң көсүк тургузукчуларынын бирээзин оскунган.

Улуг Сталиннын шыңчы өөреникчизи болгаш соратниги эш Жданов совет Ада-чурттун чаагай чоруу дээш бодунун хайнышкыннын ажыл-чорудулгазы-биле, Ленин—Сталиннын партиязынын херээнге бодунун кызыгаар чок бердингени-биле партиянын болгаш бистин Төрөөн чуртувустун бүгү ажылчы чоннарынын изиг ынакшылын бодунга синниктирип алган.

Бодунун чалбыштыг бүгү энергияын коммунизм тургузушкунунун херээнге берген эш Андрей Александрович Ждановтун амыдыралы бистин Төрөөн улуг совет чуртувустун ажылчы чоннарынга үлөгөр-чижек болур».

А. А. Жданов оон алды хардында-ла ажылчы ангынын революсчу демиселинге кирген болгаш 30 ажыг чыл иштинде, амыдыралынын сөөлүгү хүннеринге чедир-ле Ленин—Сталиннын херээнге бодун чүткүлдүг бердинеринин, бараан болурунун үлөгөр-чижөөн көргүзүп келген. Ол бодунун революсчу ажылын большевикчи чажытка, Тверьнин ажылчыннарынын ортузунга эгелээш. Оон соонда делегейинин бир дугаар дайынын чылдарында шериште мобилизастастыгыраш, солдаттар ортузунга революсчу ажыл чорудуп турган болгаш Октябринин социалистиг Улуг революсизин Уралга белеткээрине база чорударга идеялиги киришкен. Хамаары дайынын чылдарында А. А. Жданов Кызыл Армиянын кезектеринге политиктиг ажылды организастап турган, ынчаарга оон соонда Уралга база Тверьге партия болгаш совет ажылы кылып чоросан.

1924 чылда партия А. А. Ждановту Горький крайнын партия организациязынын удуртукчузунун албанынга томуйлаан, ол организациянын оон чылдын дургузунда ол баштап келген. Революсчу демиселин одунга дадыкан ленинчи-сталинчы левирин политиктиг ажылдакчызы А. А. Жданов болза, партиянын чингине шугуму дээш демиселче крайнык партия организациязы болгаш бүгү ажылчы чоннарын сырый катыштырган, партиянын өжээнин дайыннары—трокистерге, бухаринчилерге болгаш Төрөөн чурттуг еске-даа хоралакчыларыга удур кам-хайра чек демисешкен. XVI съездинин соонда А. А. Жданов ВКП(б) ТК-нын секретаринге, ВКП(б) ТК-нын Политбюрозунун кежигүнүнүн кандидатынга, ынчаарга XVIII съездинин соонда—ВКП(б) ТК-нын Политбюрозунун кежигүнүнө сонугу-турган. Коммунизмнин херээнге кызыгаар чок бердинген эглиш дивес большевик А. А. Жданов болза, «Владимир Ильич Лениннин мөчөөнин соонда ленинчи тутку эш Сталиннин удуртулгазы-биле камгалап алган болгаш улам бедик көдүргөн, бистин партияны база совет улусту улам сырый катыштырган

Мал чеми белеткээрин дүргөн доозар

ЧАА-ХӨ.И. (Телефон-биле). Чаа-Хөл район 30 чылын мал чеминге ниятисы-биле 12.362 тонна сизген белеткээр планын тургаш, август 20-ге чедир 9671 тонна сизгени белеткелеткен алган ийкепе азы планынга удур 77 хуу күссөткен. Оон ангыда колхозтар бо чылын 100 тонна силос салыр планын 173 тонна кылдыр элээн ажыр күссөткен.

Мал чеми белеткээринин планын Ак-Туругда Ленин аттыг колхоз август 20-де 100 хуу, Кызыл-Дагда Шверник аттыг колхоз 100 хуу болгаш Молотов аттыг колхоз 85 хуу, «Бай-Булуң» колхоз 84 хуу, «Тийлеге» колхоз 71 хуу кылдыр күссөткен. Ынчаарга мал чеми белеткээринин планын ол-ла үенин иштинде Кара-Тал суму Соведи (даргазы эш Доржу) 107 хуу, Чаа-Хөл суму Соведи (даргазы эш Норжук) 100 хуу болгаш Ак-Туруг суму Соведи (даргазы эш Дугар-оол) 96 хуу күссөткен.

Ынчангаш мал чеми белеткээринин планын район ам дараазында беш хонуктун ишинде күссөдип болурунун бүгү аргалары бар болуп турар.

А. ШААЛЫ.

Дүжүт ажаап алышкынынга шэф

Август 19-та Чаа-Хөл районун төвүндө албан организация чедиринин ажылчын, албан хаакчыттары Урбун сумуда Сталин аттыг колхозтун дүжүт ажаап алышкынынга дузалашкан. Олар колхозка улуг дуза чедирген.

Ажылчын, албан хаакчыттар 80 ажыг терге тарааны шанга сөөртүп эккеп, сарааттап берген. Шэфчилер 2 автомашина-биле күрүнеге дужаар

Культура бригаданын көргүзүглери

ВКП(б) Чаа-Хөл райкомунун пропаганда болгаш агитация килдинин, районуну культура-чырыдышкын инспекторунун талазында культура бригаданын организастаан.

Эш Муравьев удурткан культура бригаданын киржикчилери 18 хонук дургузунда Молотов аттыг, «Победа», Шверник аттыг, «Бурунгар», Ленин аттыг колхозтарын тараа ховуларында ажылдап турар колхозчуларынга концерттерин көргүзүп, оларга тайылбыр ажылын чорудуп турган. Хову турлагларынга 9 ка-

ту идея талазы-биле кижизидеринин херээнге улуг салышкын болза, литература, философия, уран-чүдүл айттырларын талазы-биле А. А. Ждановтун илеткелдери болур-дур. Ол илеткелдерде теоретиктиг күчүшылда коммунистиг тургузушкуну чоруп турарында депшип үнүп келир эң чугула айттырларын шипирлээрде марксизм-ленинизм классиктеринин өөрединин шылгарангай-биле ажылдап билер чорук большевикчи чүткүл-биле, дайынчы эрес чорук-биле болгаш өжээтен идеологияларга, ирип-дүдөөн буржуаз культуруга элпеш чок чорук-биле дүжүт капсырып турар.

Философия дискуссиязынга бодунун чугаазынга А. А. Жданов эртемге болгаш литературга большевик партияжи чоруктун ленинчи улуг принципин онзалап демдеглевишаан, буржуаз объективизмин тардыкчыларынге бодунун кайгамчыктыг эртемдээни-биле, большевикчи чүткүл-биле халдаан. Литература болгаш музыка айттырларын дугайында чугааларыга А. А. Жданов идеология айттырларын талазы-биле бистин партияжытын ленинчи-сталинчы ТК-зынын төөгүлүг шипирлерин ханызы-биле тайылбырлаан. Литература болгаш уран-чүдүлө большевикчи партияжи чорукту, идеялиг болур чорукту, социалистиг реализмин методун пропагандалагышаан, А. А. Жданов идег чок чорукту, политик чок чорукту болгаш өжээтен идеологиянын еске-даа илерээкшинерин камхайра чокка чылча шапкан. Дайынчы совет патриотизмин тугун бедик туудар, идеология хажыдышкыннарга большевикчи элпеш чок бслур, социалистиг Ада-чуртка, Ленин—Сталиннын херээнге бердинерин, чайынначак оптимизм болгаш чонун дайыннарын көөр хөөн чок болурунун ыдыктыг чоруу дээн ыш-

каш шынарларга совет кижилерин, хамыктын мурнунда анык өскенин боттарынын чогаалдары-биле кижизидер дугайында культураныг мастерлерин ол кыйгырган.

Чалбыштыг патриот А. А. Жданов ирик буржуаз культураныг мурнунга ырбаалап чапшыр чорукка удур элпеш чок демисеип чоросан. Өскеленчек буржуаз идеологияга удур, америк-англи империалистеринин, чаа дайыннын кыпсыкчыларынын нүгүл-каралыг пропагандазынга удур шаап-халдаар демиселин тон чугулазын ол үргүлчү онзалап чоросан. Бодунун чоюнга, бодунун төрөөн социалистиг чуртунга ол кызыгаар чок чоругарланып чоросан.

А. А. Ждановтун чугаалааны болза: «Бистинде ышкаш шак ындыг чонну база шак ындыг чуртту кайын тывар силер? Ада-чурттун Улуг дайынынга бистин совет улусту-вустун көргүскени ышкаш, тайыч күш-ажылче болгаш ажыл-агыйны база культураны катап тургузарынче шилчип кирип тура, күш-ажылчы херектерге оон хүн-бүрү көргүзүп турары ышкаш кижилерин шак ындыг чаагай шынарларын кайын тывар силер! Хүн бурзуу бистин улусту-вусту улам-на улам бедик көдүрүп турар. Бо хүн бис дүүнүгү ышкаш эвес бис, даарта бо хүнүгү ышкаш эвес болур бис. Бис ам 1917 чылга чедир турган орустар эвес бис, бисте Русь-даа ынчаардагызы эвес, бистин характерис-даа ынчаардагызы эвес. Бистин чуртувустун арын-шарайын үндесини-биле өскерткен канчаар-даа аажок улуг чаартылгалар-биле калды бис, өскерилген болгаш өскөн бис».

Бистин совет нийтиледивистин хөгжүлдесинин эң чугула чүүлү болур шугүмчүлелин болгаш бот-шугүмчүлелин канчаар-даа аажок улуг ужу-дузанын бодунун чугааларынга А. А. Жданов онзалап демдегел чоросан. Ол мынча дээн: «Бистин хөгжүлдесинин эң чугула негезинде болза, хүн санында бодунун кылган ажылынын түнелин совет кижизидеринин үндүргөн турарын, бодун коргаш чокка хынаан турарын, бодунун ажылын анализтээрин, бодунун четпестерин билип алдагалдарын эрес-дидим шугүмчүлөөн турарын, бодунун ажылынын эң эки түнелдерлиг болурун канчаар чедип алыр деп чүвени боданын чорутурун, бодунун билиг-кегээрлин бедилер дээш үзүктел чок ажылдап чорутурун тон чугула деп санаар болур... Бодунун ажылын шугүмчүлээринден коргар кижизидерин талазында хүндүлөп төлөп чок бозазы баксырап бойлаан чүвө ол-дур».

А. А. Жданов бүгү делегейин ажылчын шимчээшкенин эң көсүк ажылдакчыларынын бирээзи чоросан. Бүгү делегейин антиимпериалистиг лагеринин, тайыннын болгаш демократиянын лагеринин күштерин сырый катыштырарын херээнге салышкынын ол кылган.

Улуг Сталиннын шыңчы өөреникчизи болгаш соратниги А. А. Жданов бүгү бодун, марксисчи теоретик, большевикчи организакчы болгаш пропагандиз болур бодунун чайынначак талантынын, бодунун бүгү хайнышкыннын талантынын коммунизмнин херээнге берген.

Районда мал чеми белеткээр планын күссөдөзи

Улуг-Хем районун чамдык колхозтары мал чеми белеткээринин планын күссөдипкен. Чижээ, «Кызыл туң» колхоз сизгенин 110,6 хуу, силосту 183 хуу, ол ышкаш Сталин үлөгөр колхоз база ажыр күссөткен.

А чамдык колхозтар мал чеми белеткээринин планын чедир күссөдөй турар. Сизген белеткелер Киров аттыг колхоз—29,4 хуу, «Искра» колхоз—27,7 хуу, Мишурин аттыг колхоз—19,3 хуу, а Маленков аттыг колхоз чүлге 16,3 хуу күссөткен турар.

Бо саннардан ап көөргө, районун колхозтарынын хөй кезин сизгини кончуг эвээш белеткел турар. Сизген ажылы дүжүт ажаап алышкыны-биле капсырлажы берген. Бо чорук болза, сизген кезилдесинин болгаш силос салышкынын дугайында ВКП(б) обкомунун болгаш обкомунун бадылаан графитин өзугаар ажылдаваанында хамажаржы.

Ам дүжүт ажаап алышкыны-биле чергелештир малга чөм белеткел чангыс темпи-биле чорудары чугула.

О. КЕНДЕН.

Х. САРЫГ-ООЛ.

Район төвүнүң тудугларын чурумнуг кылдыр тургузар

Бистиң областың төвүнде-даа, районнарда болгаш колхозтарда-даа культура-амыдыралдын албан черлериниң болгаш чуртталга бажынарнының тудуглары сөөлгү үедө дыка калбарып турар.

Чаа-Хөл районунун төвүндө чурттагы чоннарнын саны дүргөн өзүп турар болгаш чыл келген тудум-на район төвүндө чаа-чаа тудуглар немежин турар. Районунун төвү амгы удаазында суур категориязынга санадып турар болза-даа, ол чоокку келир үенин ишинде район төвү улуг хоорай болу бээринин барымдаалары бо хүнде кымга-даа көстүп турар. Ынчангаш район төвүндө кылып турар тудуглар хоорай тудуунун планировказын барымдалаан турар ужурулуг. Ындыг турбуза район төвүндө кылып турар тудугларын кандыг-даа перспективтиг план чок, кичи болган бодунун туралаана черинге бажын тудуп ап турар болган ужурунда суурунуг кудумчулары-даа, оң кварталлары-даа эки билдирмес болуп турар. Суурунун мурнуу чарында сөөлгү үедө элээн хей тудуглар тургустунган, ында албан черлеринин тудуглары-даа, чурттагы чоннарнын амы-хууда чуртталга бажынаары-даа бар. Ын-

чаарга ол тудугларын кылып турарында кандыг-даа план болгаш корум-чурум чок. Тудугларын көрүшүтүп чараш кылып дугайында мырынай кичээнгей салбайн турар.

Белеткелдер Министертвозунун районда төлээзи эш Попов хемчин мырынай эриниң кырында хуузунда чурттаар бажын тудуп ап турар, оон кол шилип алган чери кайы-даа талазы-биле дыка эп чок болгаш бир эвес суг улгадыр болза, көзүлдүр-ле айыылдыг черде бажын тудуп ап турарын кичи кайгаар. Суурда чурттап турар чоннуң бажынаарынын чанында безин чадаарда анмаарлар, чүндү-пок төгөр ыңгарлар, шеверленир бажынар, херим тудуглар, тарымал ыштар чок болуп турар.

Райкүсском болгаш оон тудуг килдизи (эргелекчизи эш Попонов) район төвүндө тудугларын планныг болгаш корум-чурумнуг чорудар талазы-биле кемчег албайн турар чорук дыка четпес. Ынчангаш моон сонгаар район төвүнгө кылып кандыг-даа тудугларын райкүсскомдан өпшүрэл чок черге кижилер боттарынын туразы-биле шийтирдей бээр чоруктары болдурубас ужурулуг.

М. МААДЫР-ООЛ.

Чедишкиннерни быжыглавышаан, четпестерни чайладыр

Барыш-Хемчик районунун хергел кооперациязы 1951 чылдын бир дугаар чартында бараан саарылгазынын планын 111 хуу күүсеткен. «Совет Тываның 5 чыл оо» колхозта майгын (эргелекчизи херэжэн эш Данзы) бараан саарылгазынын чарты чыл планын 221 хуу күүседип алган, ынчангаш ол майгын бо талазы-биле эң-не мурнакчы болган. «Барлык» совхозта магазин (эргелекчизи эш Маркова) саарылга планын 141 хуу, МТС-те садыг (эргелекчизи эш Куликова) — 173 хуу, Эрги-Барлык сумуда майгын (эргелекчизи коммунист эш Сурун) планын 103 хуу күүсеткен. Райпо бараан саарылгазын чартык чылда күүсетипшаан, 118 муң рубльдин срулгазын чедип алып аргалыг болган.

Моон-биле чергелештир мындыг четпестер илерээн. Чүл дизе, облпотребсоюз, оон төп бараан баазы ийи дугаар кварталда яныз-бүрү ба-

рааннар-биле Барыш-Хемчик райпозун хандыр планын ыракта чедир күүсетпээн. Бо дугайында облпотребсоюзтун баштаар черинин улуртукчулары чогуур хемчеглерни четпес чоруткан.

Кызыкмак чүткүлдүг ажалдаван төлээде, Хөндөлөндө майгын (эргелекчизи эш Кенден) бараан саарылгазынын чартык чылда планын чүг-ле 53 хуу, Шекпээрде майгын (эргелекчизи Намчаа) саарылга планын 85 хуу, районуну столовазаны (эргелекчизи эш Элепей) чемеенилге талазы-биле саарылга планын 89,9 хуу күүсеткен, азы 27 муң рубльдин саарылгазын чедир киирбээн. Райпо нититизи-биле чиг-эт, продуктулар бекеткелиниң чартык чыл планын күүседип шыдаван. Устүндө айткан четпестер чүнү көргүзүп туралыр дизе, райпо баштаар черинин, оон бүгү аппаратынын ажылынын тода эвес, оператив чок байдалын айтып турар-дыр.

С. ТОНДАР.

Эки ажилдыг магазин

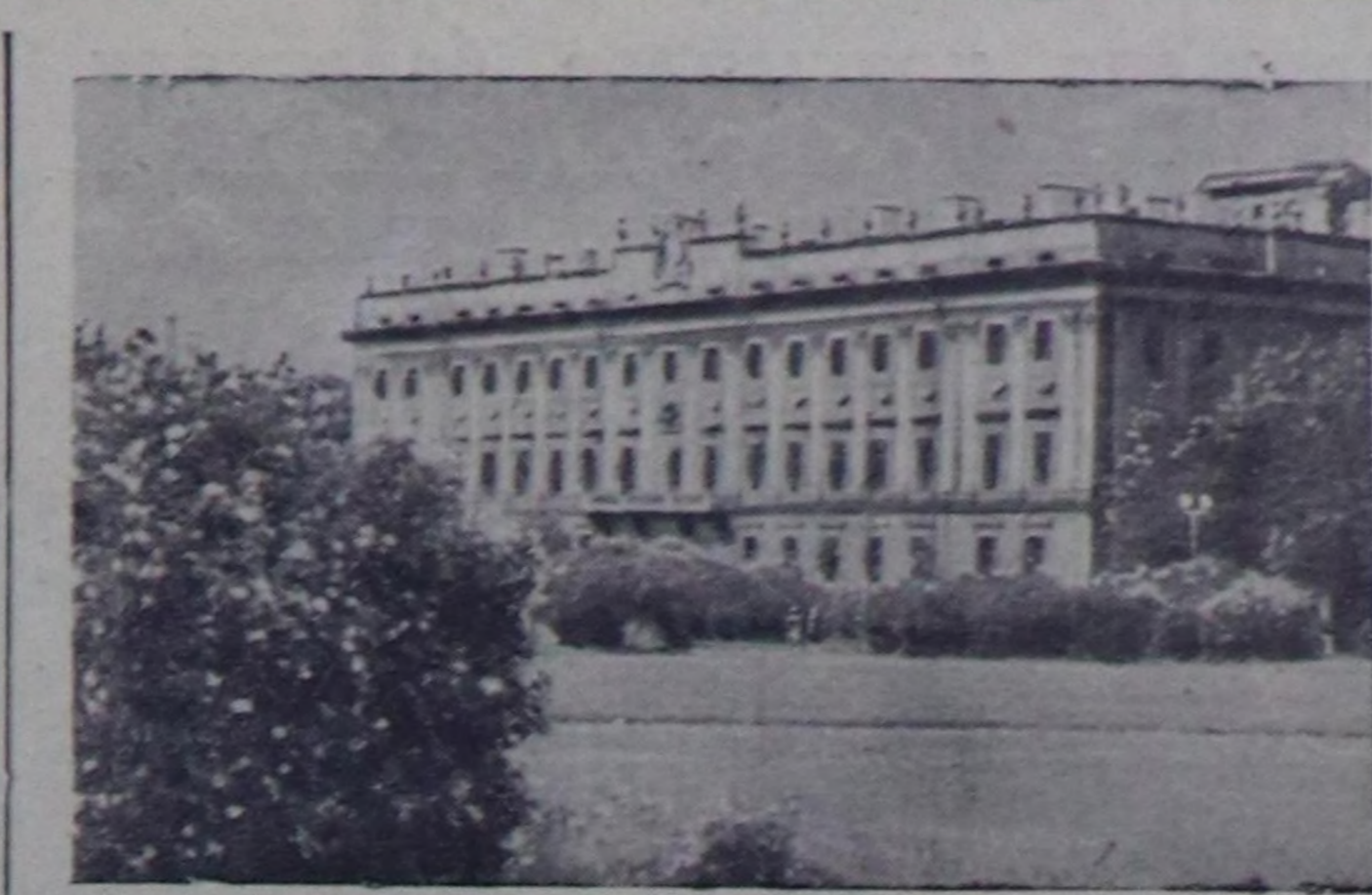
Кызыл горпозунун 15 дугаар магазининиң коллективни (магазин эргелекчизи эш Житов) 1951 чылдын баштайгы чартында бараан саарылгазынын планын 108 хуу, болгаш июль айның планын 107 хуу күүсеткен.

Ол магазинниң белең хеп аймаа садыглаар салбырынын садыгызы Семен Иванов июль айның саарылга планын 135 хуу күүсеткен болгаш 16 дугаар магазинниң бөлүгүгө хамааржыр 12 дугаар магазин (эргелекчизи Людмила Глова) июльде бараан саарылгазынын планын 130

хуу, 11 дугаар киоска (садыгызы эш Сенокосова) 150 хуу, 5 дугаар киоска (садыгызы Анна Кияшнко) 120 хуу кылдыр күүсеткенер.

«Совет садыгын ажылын чоннуң негелдезин ыгуаар сайзырадып тургаш, 1951 чылдын бараан саарылгазынын планын Сталинны Конституциянын хүнү—декабрь 5-те күүседир дээш социалистиг чарышты № 1 магазинниң коллективни-биле бо коллектив аразында салып алган чүткүлдүг ажалдап турарлар.

М. ЧЫРГАЛАН.

Ленинград. В. И. Ленинниң Төп музейинин салбыры. Чуруу Н. Науменковтуу. СЭТА-ның прессклишези.

Будурулге директорунуң фондузун көвүдөдир дээш демисел чорудар

Будурулге директорунуң фондузу болза, продукцияны кылып үндүрүлгени болгаш ону сайгарарынын планын күүседириниң херээңге, продукцияны бот-өртөөн чигегидир сокулганы күүседиринге, ол ышкаш будурулгени ажилчы, албан хаагчтарын амыдыралынын материалдыг болгаш культурулгуну дөңсөлдүр бектидеринге аажок улуг ужурудузалагы. Улетпүр будурулге черлери садып саарар продукцияны доктааткан ассортимент ыгуаар будурулгунунун планын күүседир болгаш аажыр күүседир болза, бир эвес продукцияны бот-өртөөн чигегидирини оналгазын база продукцияны садып сайгарганында кирер чыылдангы планын күүсеткен болза, чүг-ле ынычаарда ол будурулгени директорунуң фондузу тургустунар. Бир эвес будурулге черлери үстүндө онаалгаларны күүсетпес болза, олар директор фондузу тургузар эргези чок.

Директор фондузунун хөрөңгизин будурулге черлериниң ажилчы, албан хаагчтарынын амыдырал-чуртталгазын экинжидиринге: дузалар ажал-агыт черлерин калбаргырынга, бичин уруглар ажаалазынга, дыштанылга бажынаары болгаш санаторийлер дерининге, будурулгенин столовазаны, клубун дерининге, күш-культура хемчеглеринге болгаш өске-даа хергелештерге чарыдаар. Оон ынай ажилчы, албан хаагчтар болгаш инженер-техниктиг ажилчынаарга шаңнал кылдыр бээринге, чамдык кижилер

дыштанылга бажынаары болгаш санаторий баар путевка садарынга чарыдаар.

«Тыва тудуг» трестини 1950 чылда директорунуң фондузунда 9 муң рубльди ажилчынаарга шаңнал болгаш чангыс угда дузаламчы кылдыр берген, а 1951 чылда 2200 рубльди шаңнал кылдыр болгаш 600 рубльди 2 ажилчынаарга дузаламчы кылдыр берген. Фондудан дыка хей түнү культуру-массалыг хемчеглерге болгаш чуртталга тудуунга ажылаан.

Алгы заводу 1950 чылда директорунуң фондузундан 4900 рубль-биле 12 ажилчынаарны шаңнаан болгаш элээн хей ажилчынаарга дузаламчыны берген. Кызылдың электри станциязы 1951 чылдын чүг-ле 1 дугаар кварталында директор фондузундан 1000 рубльди ажилчынаарга дузаламчы кылдыр, 1900 рубльди шаңнал кылдыр берген.

Тудуг трестини, алгы заводу болгаш электри станциязы директор фондузун чедип алып дээш чүг-ле будурулге программаны күүсеткен эвес, харын продукцияны бот-өртөөн чигегидирини, шынарын экинжидирини талазы-биле онаалгаларны күүсеткенер.

Будурулге буруз бодунун директорунуң фондузун көвүдөдир дээш демисел чорудар чорук чугула. Директор фондузу болза, будурулге чери будурулге планын күүседиринге болгаш ажилчы, албан хаагчтарны материалдыг болгаш культурулуг денгил бектидеринге улуг рольдиг болуп турар.

П. КИРДЕЕВ.

Колхозчуларның чөптүг негелдези

Бий-Хем районунун «Победа» көдээ ажал-агыт артелинде үчөт, отчөт ажалын экинжидерин колхозчулар негеп турар.

Колхозтун санакчызы турган Михайлов колхозчуларның ажалдаан күш-хүннерин будулдурган. Хей-хей күш-хүннерин ажалдаан колхозчуларнын аттарын колхозтун нити күш-хүннерин демдеглээн даяыда киирбээн.

Оон ужурунда ак-сеткилдиг ажалдап турар колхозчулар ам күш-хүн-

нү шуут ажалдап албаан болуп артылар. Колхоз будурулгезинге март айдан бээр үргүлчү идеялери ажалдап келген коммунист Сүндүпте чангыс-даа күш-хүнү чок болу берген. Ол ышкаш үргүлчү ажалдап келген 8 херэжэн колхозчулар үчөт дептеринде боттарынын ажалдаан күш-хүннерин чок болуп турарын хомудап турарлар.

Колхозчуларын ол чөптүг негелдери тодаргайлап берзе чогуур.

А. НОРЖУН.

Автотранспортту ажыглаарының болгаш кудумчу шимчээшкининиң чурумун сагыыр

Автотранспортту ажыглаарының болгаш оон кандыг-даа хевирлеринге база чадаг кижилер кудумчуга кылаштарынын шынгыс чурумун доктаадып тургусканы болза, совет хамаатыларынын кадыын болгаш амызын камгалаар деп социалистиг күрүенин кол сорулгаларынын бирээзин ботландыраар ол болур.

Автомобиль болза, тергелеп азы шанактап каан аът эвес, ол болза, бир шақта 60—70 километр чедир дүргөн чоруп болур техника болгай, ынчангаш анаа кайы хамаан чок, үш-баш чок олуруп алгаш чоруу деп чүве амызын харамнааны болур. Ындыг турбуза чамдык хамаатылар кандыг-даа оваарымча чокка машинанын кузову-биле дең азы сон дыка бедик чүктүкү кырынга олуруп алырлар. Ол ышкаш чамдык чалаачылар хуунун сонургалы-биле хей ашка тып алырын бодааш автотранспортка кижилер сөөртүрүңүчү чурумун үрээр. Машина кабинанынга артык кижилер олуртуу турарлар.

Оон ынай чалаачы кичи машина чалаачылар ажылап чораш, арага черле ижин болбас деп чурум турбуза чамдык чалаачылар оңу каржызы-биле үрөп турарлар.

Автотранспортка кижилер сөөртүрүңүчү чурумун үрөп турары-биле кады чамдык улуг-даа кижилер, бичин уруглар-даа хоорайлар кудумчуларына кылаштажырының чурумун база каржызы-биле үрөй бээринин ужурунда айыгалы таваржы бээрлер.

Оон ынай база бир айыылдыг таварылга болза, бичин уругларның машина орунга ойнаары, ол ойнап тургаш кандыг бир кудумчу азында хенертен үнө халааш кудумчу ке-

жир маннажыры болур. Ол ыңчаар ойнап, маннажып тургаш үргүлчү маннажып турар машиналарга таваржы берип болур болгай.

Чамдык ада-иелер боттарының уругларын кижизидер талазы-биле хүлээлгелерин утуп, оларны социалистиг хоойлу болгаш корум-чурумнарын сагыыр чорукка чаңгыктарынын кыспас, уругларның школага-даа, кудумчуга-даа чурум байдалын сонургап көрбөс, харын чамдык үеде оларның ылчын байдалын деткип көгүдөр чүүлдери бар. Ол канчап-даа шың эвес.

Улуг-даа кижилер, бичин-даа уруглар кудумчуну кайы хамаан чокка кежиб болбас, кудумчу кежерде чүг-ле айткан черлеринден азы азылардан кежер. Кудумчуну кежиб чыткаш баштай салагай талазынче көөр, оон кудумчунун ортузунга баргаш оон талазынче көөр херек. Бир эвес машина чоруп олурза ол черинге доктаап турар, чүг-ле машина эрте берген сөөлүндө ам оон ынай кылаштары чугула.

Машина чоруп турар орук-биле кылаштап болбас, а чүг-ле трактар-биле азы оруктун он талазы-биле кылаштар ужурулуг.

Чалаачылар болза, боттарының машиналарының техникалыг байдалын үргүлчү хайгаараар, машиназын үргүлчү кылып каан турар ужурулуг болгаш таарыштыр кылданмаан машинага, бедик чүктүгү машинага кижилер сөөктүс ужурулуг. Оон ынай машина-биле чоруурунун чурумнарын шынгыс сагыыр херек.

П. КУЗНЕЦОВ.

УМГБ-де шагдаа эргеледиңиң ШАК-тин начальниги, шагдааның подполковниги.

Будурулге уруглар яслин тургузар

Нарын алдын уургайынын сууру дайын сөөлүндөгү сталинчы беш чыл планының чылдарында тангынмас кылдыр өскөн. Оон чурттагыларының саны хүн бүрүдө өзүп, дагжыларын чаагай амыдыралы хүнүнү-не бедил турар. Сөөлгү чылдарда ында магазиннер, клуб, столовая, школа, ажаалга кассазы, харылзаа салбыры болгаш өске-даа социал-культура албан черлериниң бажынаары тутулуушаан.

Ындыг-даа болза, Нарын алдын уургайында уруглар яслин ажалдап дугайында дагжыларның дыка хей дилеглерин областың кадык камгала килдизин болгаш Эрэин район кадык камгалал килдизин мынчага чедир хандырайын келгенинге ында ажилчы, албан хаагчтар, олар-

ның өг-бүлелинин ээлери чөптүү-биле хомудап турарлар.

Суурда ам 4 харга чедир назылыг 60 хире уруглар чуртап турар. Тускай эртеминг-даа болгаш мурунда стахановчул чораш нелер ам бичин уругларында адырлың чалааш бажынаарда уруглар азырап олурар чорукта таварышканнар.

Нарында уруглар яслин, уруглар сады ажалдап дугайында областың болгаш Эрэин районун кадык камгалал килдизи хей катап азаап, бүзүрдөп келсе-даа шындаан мынчага чедир чүнү-даа кылбаан.

Нарын суурун чурттагыларынын чөптүг негелдезин хандыраарга областың партия болгаш Совет органдары дузалашса чогуур.

А. ЛЕПЕШКИН.

Колхоз садын дерип тургузар

Танды районун Ленин аттыг көдээ ажал-агыт артелиниң кежиүгүнери колхоз суурунун чанында арынның таарымчалыг черинге сад тургузарын организастап турар.

Элээн каш колхозчулар сад арын долгандыр кажалаар деп турар. Садче кирер эжик кылдынган. Садык күш-культура шөлдүн тургузары-

биле олар ажалдап эгелдээн. Ында труник тургускан, оон ынай хол бөмбүү ойнаар, черин узуунун, бедин аажыр халыыр болгаш чадаг чарыш кылып шөлүчүстөр тургустунуп турар. Келир чылын колхозта сад улам эки деритинген турар.

А. БӨЛГҮМ-ООЛ.

Стахановчу шимчээшкинниң күчүлүг күжү

Совет нийтелидин төөгүзүндө күш-ажылды чаа байдал-биле көөр чорук бир дугаарында «Коммунист суботник» болган. Ленин оңу «Улуг эгелээшкин» деп адаан болгаш оон канчаар-даа аажок төөгүлдүг ужур-дузазын дугайын үнелеп чугаалаан. Күш-ажылдын будурукчулугун хөгжүдеринге, чаа күш-ажылдын сагылга-чурумунче шилчиригге ажилчыларның медреселиг болгаш эки-тура эгелээшкинин олар көргүскенер.

Чарыш дугайында ажилчынаарга болгаш ажилчы чоннарга ВКП(б)ның XVI конференциязынын үндүргөн кыйгырынга хары кылдыр социалистиг чарыш кончуг калбарган. Социалистиг чарышты ужурудузанын демдеглевипшаан, эш Сталинниң айтканы болза: «Социалистиг чарыш дээрге, ажилчы чоннарның миллион-миллион массаларының эң улуг идеякеинге үндээлээн социализм тудуушкунунун коммунист методу болур». Социалистиг чарыш болза, оон дузаламчызы-биле ажилчыны ангы чурттуң бүгү ажал-агыт болгаш культурулуг амыдыралын социализмниң суурунга эде тургузар хүлээлгелиг быра.

Социалистиг чарыштын ролунун болгаш ужур-дузазынын ол үндээлээшкини бистиң чуртувуста социализм тудуушкунунун төөгүзү бүрүнү-биле бадтыкан. Ол болза, бистиң беш чыл планнырмысты чедишишкиниг күүседирин хандыр-ган. Социалистиг чарыш улам бурунгаар хөгжүвшүшөө, бодунун дээди хевирин — стахановчу шимчээшкинче өзүп сайзыраан.

1935 чылдын август 31-де Донбасста Кадиевск районунун «Төп-Ирмино» деп хөмүр-даш шахтазынга казыкчы Стаханов бир ээлгениң дүргүзүндө 102 тонна хөмүр-дашты казып үндүргөн. Ол болза, күш-ажылдын будурукчулугуна көстүп көрбөөн чаа үлгери болган.

Стахановтуң эгелээшкини чурттуң ажал-агыттың бүгү адырларына кончуг дүргөн неперээни. Машиинист Кривонос, Горькийниң Молотов аттыг автозаводунун дарганы Бусыгин, Ленинградтың «Скорород» деп идик фабрикасында Сметанин, Ногиин аттыг фабриканың аргычылары Евдокия болгаш Мария Виноградоваалар, свёлко ажалының бригадазының звенио удуртукчузу Демченко болгаш оонда эскелер кайгымчытык чедишишкинерни чедип алганнар. Стахановчу шимчээшкин ажилчыларны, колхозчуларын болгаш интеллигенцияны калбак массаларын шыва алган.

1935 чылдын ноябрь 17-де стахановчуларның бир дугаар Бүгү-эилде чөвүлө хуралынга эш Сталин бодунун чугаазына стахановчу шимчээшкинниң төөгүлүг улуг ужур-дузазын кончуг ханы уткашынарлыгы-биле көргүскөн. Стахановчу шимчээшкинниң ужур-дузазын чүдөл дизе, ол социалистиг чарышты чаа көдүрүлүшкүнүн идеялин турарында деп эш Сталин айткан. «Эрткен үш хире чыл бурунгаар, социалистиг чарыштың баштайгы чадазынын үезинде, социалистиг чарыш чаа техника-биле шуут

дүүшкен турбаан. Чогуу ынчааргы бесте чаа техника чок-даа чыгаргы турган болур ийик ынчаш. Ынчаарга социалистиг чарыштын амгы чадазы—стахановчу шимчээшкин... дээди техника чокка ужур-утка чок болур ийик» — деп эш Сталин чугаалаан.

Чогуу ынчааргы бесте чаа техника чок-даа чыгаргы турган болур ийик ынчаш. Ынчаарга социалистиг чарыштын амгы чадазы—стахановчу шимчээшкин... дээди техника чокка ужур-утка чок болур ийик» — деп эш Сталин чугаалаан.

Чогуу ынчааргы бесте чаа техника чок-даа чыгаргы турган болур ийик ынчаш. Ынчаарга социалистиг чарыштын амгы чадазы—стахановчу шимчээшкин... дээди техника чокка ужур-утка чок болур ийик» — деп эш Сталин чугаалаан.

чылдарында ийи-чүсчүлери, мунчуларын болгаш оон-даа эскелерини шимчээшкин эгелдээн. Бүгү-эвилдедиг социалистиг чарыжы калбарган.

Социалистиг чарыш болгаш оон дээди хевирин — стахановчу шимчээшкин дайын доозулган соонда онза бедик денгилди чедип алган. 1946 чылдын февраль 9-та сонгукчуларын мурунуга эш Сталинның чугаазы ажилчыларны, колхозчуларны болгаш интеллигенцияны чаа күш-ажылчы чоруктарга соруку кирген. Ажилчынаарың, колхозчуларның болгаш улетпүрүң, көдээ ажал-агыттың тускай эртеминглериниң хуралдарына чугаалажып шийтирээш, эш Сталинның адынга чорудуп турар ажилчы чоннарның коллективтиг чагаалары стахановчу шимчээшкинниң көдүрүлүшкүнүгө улуг рольди ойнаан.

Күш-ажылды стахановчу метод арын калбаа-биле ажыглаар чорук делгээрэн. 1950 чылда стахановчу ажилче коллективни-биле бүрүн шилдээн Москваның «Калибр» болгаш «Карбюратор» заводтарына «Стахановчу заводтар» деп атты тыныскаалаан.

Дайын сөөлүндөгү сталинчы беш чыл планын хуусаа бетинде күүседир дээш демиселге стахановчу шимчээшкинниң чаа хевирлери тыптып үнгөн. Москваның Краснохолмда камволь комбинатының мастери Александр Чуткиниң инициативазы-биле будурулгелерге кончуг эки шынарлыг продукция үндүрери дээш шимчээшкин тыптып үнгөн.

Эрткен чылын кончуг эки шынарлыг продукцияны үндүрүн тургаш, чиг-эттиң болгаш материалдарның нити камналгазы дээш стахановчуларнын шимчээшкини тывалган. Москваның «Париж коммуназы» деп идик кылып фабриказынын бир

бригаданың бригадирини Лидия Корбальникова материалдарның нити камналгазы болгаш ам камнап алган материалдардан кончуг эки шынарлыг немелде продукцияны үндүрер дээш чарышты организастаар деп саналды үндүргөн. Ол эгелээшкинни хей-хей чүс муң ажилчылар деткээн. Кончуг хей сангыт яныз-бүрү немелде продукцияны чурт алган.

Будурулге ажилының методтары үндөзини-биле сайзыратканы дээш бо чылын дарган Иван Карташовту болгаш Петр Заиченкону, демир чонокчузу Юрий Диковту болгаш Николай Чикиреви, хөмүр-даш казар комбайнының машинистин Василий Кучерини, чер казыкчызы Антон Зиньковту, нефть казып алдырының мастери Ага Найматуни, металлургияны улуг мастери Михаил Сименци болгаш өске-даа хей кижилери Сталинчы шаңналга кирген. Сталинчы шаңналдары тыспып турар чорук болза, салымчаныянар-биле кайы хире байлак бооп турарын база катап көргүзүп турар. Оон-биле кады ол болза, күш-ажылга инициативаны үндүрүп, улетпүрге болгаш көдээ ажал-агытга эртемини, техниканы бурунгаар шимчедип турар кижилер дугайында болшьевик партияның болгаш совет чазактың канчаар-даа аажок улуг сагыш салышыкынын херечиледеп турар.

Бо чылын социалистиг чарыш 1951 чылдын планын хуусаа бетинде күүседир дээш калбарып үнгөн. Оон киржикчилери болза, будурулгелерниң бүгү курлавырларын эки ажалдап, ажилчын бурузунге будуруп үндүреринин хемчээлин бектидерин канчап-ла эки чедип аларынын сорулгаларын боттарынын мурунуга салып турар. Күш-ажылдын

мурнакчы стахановчу аргаларын калбаа-биле өөренир болгаш массалы-биле шимчээдир чорук кончуг улуг ужур-дузалыг болуп турар. Ол ажилдын методун инженер Ф. Ковалев бир дугаар чогаадып кылган.

Бо чылын Москваның Клара Цеткин аттыг фабриказынга болгаш электри лампазы кылар заводунга комплекслиг чарыш тыптып үнгөн. Оон киржикчилери боттарынга хүлээлгелери албышаан, дайын сөөлдөгери беш чылда болгаш бо чылын тыптып үнгүлээн бүгү өртектиг саналдарын болгаш эгелээшкиннерин ажилчаларын орададып турар. Олар болза, күш-ажылдын будурукчулугун моон сонгаар улам өстүрери дээш, кончуг эки шынарлыг продукция дээш, чиг-эттиң болгаш материалдарның нити камналгазы дээш, техниканы эки ажыглаары дээш, продукцияны бот-өртөөн улам-на чигегидир дээш, будурулгенин культурулуг байдалын бедидери дээш демисежиб турарлар.

Будурулгениң социалистиг аргазынын негелде-хергелелинде үнүп турар чарыш болза, коммунистиг тудуушкунун улам-на боттуг методу апарган. Ол болза, ёзулуг бүгү улусчу характерлиг болган. Чонун төп ишинден үнгөн, болшьевик партияның бүгү талалыг ажал-чорудуулары-биле белеткетинген стахановчу шимчээшкин социализмде коммунистиче чоорту шилчириниң төөгүлүг сорулгазын боттандыраарының херээңге күчүлүг быра болур.

В. АНДРЕЕВ.

Кореяда болушкуннар

Улустун армиясынын Кол командалыгынын дыңады

ПХЕНЬЯН. Кореянын улус-демократтык республикасынын Улустун армиясынын Кол командалыгынын август 26-да берген дыңадында чугалап турарын эзугаар алырга, Кореянын Улустун армиясынын каттыжышкынары кыдат улустун эки-турачыларынын кезектеринин сыры деткимче-биле бүгү фронттарга дайыннын ата-каларын ойтур шапышаан, оңдириг күжүгө болгаш техникасынын улуг когаралдарны таварыштырган.

Улустун армиясынын зениттик кезектери болгаш дайыннын самолеттары кедэзи анчы-адыгжыларнын отрядтары дайыннын 9 самолеттарында андара адып бадыр-ган. (СЭТА).

Хо Хоннуң өлгөни

ПХЕНЬЯН. Пхеньян радиоузунун дамчытканы болза, Кореянын улус-демократтык республикасынын Улустун Дээди хуралынын даргазы, Кореянын Күш-ажалчы партиясынын Төп Комитетинин Политбюро кежигүрү, Кореянын ада-чуртуун демократтык чагыс-аай фронтузу-

нун төп комитетинин төлээлекчилеринин бирээзи, Ким Ир Сен аты унисеритеттин ректору—Хо Хоннуң өлгөнүн дугайын ала-чуртуун демократтык чагыс-аай фронтузу медезлээн.

(СЭТА).

Корей улус бодунуң армиязынга дузалап турар

ПХЕНЬЯН. Кореянын төп телеграф агентлигинин медезлеп турары бол-а. Кореяга чарлатынган, Улустун армиясыга дузалаары-биле хөргөң чыылдазы улуг патриотчу кедүрүшкүн-биле эрткен Улустун армиязынга самолеттар, танкалар болгаш өскө-даа дайыны боо-чөпсектер тударынга чытган акша август 10-да 16.281.600 вон

(акша) бол-а; оон ангыда дыка хөй аш-чөм чүүдү болгаш 15 ажыг-ажы-бүрү чүүлөр чыгадынган. Улустун армиясынын фондусунга хөргөң чыылдазы дээш шим-чээлини болза, бүгү корей улустун америк эжелекчилеринин араатанзыг чоруунга удур килетин болгаш кыжанын көсүк илередип турар. (СЭТА).

Америк араатаннар Кореяда төөгүнүң тураскаалдарын узуткан турар

ПЕКИН. Сяньхуа агентлигинин корреспондентизинин корей фронтун да медээлээн: америк самолеттар Кореянын төөгү талазы-биле улуг үвелиг болгаш бодунуң чаражынын талазы-биле канчаар-даа аажок тураскаал болур, 1870 чыл мурунуң да тургустунган Учем көп дуганын

үрөп каан деп медезлээн. Сөөлүгү хүнеринин дургузунда америк самолеттар ол болгаш Кореянын чөм талакы далай эринде, Косон хоорайдан ырак эвесте Кымганг деп дагга өскө ийн дуганнары хөй удаа бомбалааннар. (СЭТА).

Голланд солдаттар Кореяга дайылдажырындан ойталап турар

ГААГА. Кореяда турар голланд солдаттарын дыка хөй тайбынга аныкшыдыг корей улуска удур дайына киржиринден ойталап турар болгаш ол чорук голланд Батальонун солдаттарынын дыка хөйу боттарын чандырып чорударын

негээринге чедирген. «Де ваархел» ослунуң медезлеп турары болза, корей улуска удур дайылдажырын ойталаан 6 голланд солдаттарын Голландиянын шериг суду кара-бажына хорутдап шийткен. (СЭТА).

Дайзын шпионаарны болгаш хоралакчылары корей улус илередип турар

ПХЕНЬЯН. Пхеньян радиоузунун дамчыдып турарын эзугаар алырга, америк агрессорлар Кореянын Улустун армиясынын тылын үрөп баксырадыры оралдажып турарлар болгаш Кореянын улус-демократтык республикасынын шпионаарны болгаш хоралакчыларын салдып кирерин уламчылап турарлар. Бичалза-даа чуртуң чону дайыннын шпионаарнынга, база хоралакчыларынга удур демиселге канчаар-даа аажок бедик серемчилелдиг болуп турарлар.

бергеннер. Ол шпионаарны боо-чөпсөөн, яныз-бүрү документилери болгаш хөй меге акшаларын былаап алган.

Ылангы корей хөреэженнер бедик серемчилелдиг болуп турарлар. Шериг албанын кижини калайы, аш-чөм үлетпүрүңүң бүдүрүлгезинин ажалдакчызы Ким Гын Чун болза, Муруну Кореяда чедип келген дайыннын бир шпионуң илередиң туткан. Ол шпион болза, разведка кылып соругла-биле республиканын тылынче окуттырган дайыннын парашют-узду болганы байсаалга черинге илеретинген.

Муруну Пхеньянын мжузунун Сенчен узединин Синнин суурда турар шериг албанын кижиз калайы Тен Сен Ха бажыңыга кирип келген шпиону түдүп илереткен.

Дайзынның ол бүгү димзениг-лери корей улустун бедик серемчи-лелинге чыла шаптырып турар деп радионун дыңадында чугаалап турар.

(СЭТА).

АКШ-тың аныактары Кореяда дайынны соксадырын негеп турар

ВАШИНГТОН. Август 20-де тай-бың дээш демиселдин Нью-Йоркта аныактар Чөвүлелинн мурундан келген төлээлер конгресте боттары-нын төлээлекчилеринге чораан бол-гаш Кореяда хан төгүүшкүнү доп-дораан соксадырын чедип алы-рын негээн.

«Корей аитырыгы тайбың арга-биле шийтирлээри болза, бистин чуртталгавыстын дургузунда үр үениң тайбынын болгаш бистин чуртувустун болгаш бүгү делегей-нин аныактарынын кедир үезин хандылар улуг күрүнелерин бүтүн-ини чугаалажышкынарынын эгезин салды деп биз база-ла ыч-чаар санап тур бис» деп төлээлер медезлээн.

Тайбың дээш демиселдин аныак-тар чөвүлели болза, генерал Рид-жуэйге, КНО-нун удуртчуларына болгаш Трумэнге зоолаашкыны соксадырын дугайында чугаала-жышкынары ыргүүчүлээрин негеп чагаа чорудар деп ол чөвүл-ел медезлээн.

(СЭТА).

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Шетинин кудумчуу, бажын, 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харысалгалыг редакторунуң 3—62; харысалгалыг редакторунуң оралакчызынын, партия амьдыралынын, культу-ра административиянын редакторунуң 3—88; харысалгалыг секретарынын, проваганд болгаш агитация, кедэе ажил-агый, үлетпур болгаш транспорт, чагаа килдистериниң—3—88; аштык информация, бухгалтериянык—85.

Польшада каадырлар белеткели

ВАРШАВА. Үлетпүрүн болгаш кедэе ажил-агыйның яныз-бүрү адырларынын каадырларын белет-кээр техникумнарны болгаш кур-старнын профессионал школары-нын калбак четкизи тургустунган.

Чая өөредилге чылында чаа-чаа профессионал школары ажиты-гылар. Варшава болгаш Варшава воеводствозунга 250 хире яныз-бүрү профессионал школар болгаш техникумнар ажитынар.

Краковский воеводствозунга 81 профессионал школар, а ол ышкыш 55 техникумнар ажилдаар.

Щецинада электри-механик техникумунун чанында ийн чаа: судно машина тудушкунунун болгаш судно электри-дерилгелеринин факультеттери тургустунар. Оон ангыда Щецинага демир-орук техникуму, туду-жарулар школазы болгаш электри-техниказынын школазы ажитынар.

Профессионал школаларнын өөр-еникчлери практиктик кичээлдерин амгы үениң херекселдери-биле дер-лингтен мастерскаяларга эртерил-лер.

Чая өөредилге чылында школа яныз-бүрү эртемниң 200 тускай эртем-ниглерин белеткээр.

(СЭТА).

Америк миссионерлериниң араатанзыг үүлдигдериниң дугайында кыдат хөреэженнериниң медеглели

ПЕКИН. Сяньхуа агентлигинин дамчыдып турарын эзугаар алырга, бүгү Кыдаттын хөреэженнеринин демократтык федерациязынын дар-газы Дай Чан бүгү делегейнин хөреэженнериниң демократтык федерациязынын даргазы Эвени Коттси-га медеглел кылган. Ук медеглел болза, өскүстер турар америк като-лик черлерде кыдат чаш урууларын кыдыг-дошкун дорамчылап турары-нын болгаш өлүрүп-чидирип тура-

рынын фактыларын илереткен-биле холбаштыр бүгү делегейнин хөреэженнеринге кыйгырыг болуп турар.

Кыйгырыгга Төп болгаш Муруну Кыдатта өскүс уруулар ал турар черлерде кыдат чаш урууларын америк миссионерлериниң кыдыг-дошкун дорамчылашы болгаш кыргып-хыдып турарынын хөй саныг фактыларын кирген.

(СЭТА).

Австралиянын компартиязынын он алдыгы национал съездизи

СИДНЕЙ. Август 23-те Сиднейге Австралиянын коммунисттик партия-зынын 16-гы национал съездизи ажитынган.

Съездзинин президиумун соңга-нын соонда хүндүлүг президиум соңгаан. Хүндүлүг президиумга эш И. В. Сталинни соңгуур са-налга төлээлер болгаш аалчылар үзүлбөс адыш чаксаашкыны-биле журушкан.

Ол ышкыш хүндүлүг президиум-га Мао Цзе-дун, Климент Готвальд, Болеслав Беруг, Матис Ракочи, Вильгельм Пик, Бышко Червенков, Пальмиро Тольятти, Уильям Фос-тер, Гарри Поллит олар соңгу-тургааннар.

Съездзинин адресинге аки-дун-малшык коммунисттик партиялар-дан дыка хөй байырыг телеграм-малар келген.

Совет Эвилелинниң коммунисттик партиязынын Төп Комитетинин байырыг телеграмманын үзүлбөс адыш-чаксаашкыны-биле уткаан. Ында бижээни болза:

Ираннын херектеринге англи-америк киржилге

ЛОНДОН. Ираннын нефть үлет-пүрүн национализаастаар аитырыг талазы-биле Ираннын казаанга англи-америк басышкын үрүлчүлөп турар. Сөөлүгү хүнеринин иштинде Тегеранга нефть үлетпүрүн нацио-нализаастаар дугайында иран хооб-луша шуут таарышпас саналды үн-дүрген англи чазак төлээлери биле иран чазактын аразында чугаала-

жышкынар болуп эрткилээн. Лондон радиоузун медезлеп турарын эзугаар алырга, Тегеранда англи төлээлериниң баштыгы Стекс болза, нефть аитырыгынын талазы-биле иран чазак-биле чугаала-жышкынар бүтпейн барган деп көрүп болур деп медезлээн.

(СЭТА).

„Кыдат цирк“

Чоокта чаа Москвага, Ленинград-ка, Киевке, Минскке, Ереванга бол-гаш Тбилисиге Кыдат улус респу-бликанын цирк артистериниң көргү-зүү улуг чедишкенин болуп эрт-килээн. Совет Эвилелинге чораан ол кайгамчыктыг бөлүк циркчилерин көргүзүүн уран-чечен, документал-дыг кино-чурук кылдыр үндүрген.

«Кыдат цирк» деп кино чурукту документалдыг кино-чуруктын Төп студиязы 1951 чылда бүдүрүп үндүрген. Автору—режиссер Л. Вар-ламов, чурукту тытырганнар—М. Ошуржов болгаш С. Семенов. Пе-кинде улустун уран-чечен театрынын хөгжүмү ойнап турар. Хөгжүм удур-тукчузу—Лу Су, дирижеру—Ли Го-Цюан.

Кыдат артистерин СССР-же ке-лиринин мурунда улуг конкурсу бол-ган. Ол конкурсту Пекинге, Тянь-цзинге, Шанхайга болгаш Ханькоуга чоруткан. Улустун цирк уран-чүлү-дүң чүс-чүс төлээлекчилери мерге-жилденин чарышын кылганнар. Ши-линдектерин шилиндектери 45 ар-тистер Совет Эвилелинге оюн көргү-зөр эргени чаалап алганнар.

болгаш Ян Ци-лин олар яныз-бүрү ибилерин көргүзөр. Артист Ин Ю-хунун алды тавак-тарны чинге ыяштар бажынга дол-гандырып көргүзөри кончуг уран аргалыг.

Эң эки номерлериниң бирээзи ча-даг-терге-биле чоруп турга, фигур-лар көргүзөри болур. Бодунун хө-рээжен думмалары Цзин Шу-шин болгаш Цзин Жу-цин слар-биле ка-ды анык артист Цзин Е-цин он-он нарын чүүлдерин көргүзүп турар. Номерлерин күөсөдирде оон чингин, капшагайын, күштүүн көрүктүлөр эзулуг-ла магадан көөр.

Чаяан-салымныг аныактар-биле кады кыдат цирктин хоочун артистериниң төлээлекчизи, алдан харлыг Гуан Ю-хэни база кино-чурукта кы-р-гүскен. Ол хоочун артист баштай чааскаан көргүзүтүлөр кылар, оон соонда бөлүк жонглрларнын, акро-баттарынын, күштүг гимнастчыларнын удуртукчузу болу бээр. Ол быче бол-гаш арман мага-боттуг ашак ойталап чыдып алгаш, кырында сн шаа акрабат артистер туруп алган дорт ыштарны көдүрүп үндүрүптөр.

Эргим аалчыларны Москва өөрүш-күлел-биле уткуп алган. Кино-чурук-ка найсааладын цирк чери көстүп келир. Көрүктүлөр адыш чаксап, байыр чедирип турда, совет арти-стер уран-чүүл талазы-биле эштерин бөлүк чечектерин тысып турар. Улустарнын улуг башкызы Иосиф Виссарионович Сталинга болгаш кыдат улустун башкызы Мао Цзе-дунга алдар болдурган йөрөөл салышкыны байырладды-биле дын-налып турар.

Кыдат цирктин уран-чүүлү ханы-зы-биле улус чоңуну болуп турар. Күүседикчилерин яныз-бүрү көргү-зүтүлгелерин, национал хевирлерин болгаш уран-чечен мергежилдерин кинонун авторларын чурукка көргү-зүп шыдаан.

Улуг көргүзүгүн номерлери көрүктүлөрүн мурунуга удаа-дараа-зы-биле эртин турар. Кыдат цирк артистериниң көргүзүлгелерин көрүп шыдавайн барган чүс-чүс муң кичи-лер ам ону кинога тытырып каны-нын ачызы-биле Кыдаттын цирк уран-чүүлү-биле таныжып алыр ар-галыг болган.

Көргүзүгү черинде — акробаттар, илбичилер, жонглрлар, танчылар болгаш оон-даа өскелер боттарынын уран мергежилин көргүзүп турар. Кыдат цирктин артистериниң көргү-зүлгелерин чамдык хевирлери кай-гамчыктыг нарын, аваангыр болгаш партиалардан чедирген байыр-лар алынган.

Авиак артистер Чжан Цзин-шун болгаш Чан Бай-га олар «Суг мете-орлары» деп чүүлү көргүзүп турар. Артистер Ян Сюо-тин, Ян Бин-жан

Кыдат цирктин Москвага көргүс-кен эки номерлериниң чамдызы кино-да кирбейн барган-даа болза, «Кыдат цирк» деп чурукту совет көрүктүлөр улуг сонуграл-биле көрүп турар.

Кыдат цирк чүс-чүс чылдардан бээр алдар сурагалыг. Цирктин бо бөлүгүн киржишкелери барык шуп-тузу Улустун хосталга армиязынын хуруленинге туруп, боттарынын төр-өз чуртувун хосталгазы болгаш аас-кежи дээш эрес маадырлыг демисежип турганнар.

Артистериниң кайгамчыктыг эки күүседилгелерин магадан, оларын уран мергежилни сонуграл кербу-шаан, совет көрүктүлөр болза, чаа, хостуг Кыдатта улустун уран ты-вынгыр аргазынын хайнымышкыны-биле чечектелип, быжыгып турарын база катап бэзүрөп көөрлөр.

Бо кино-чурук бистин кыдат эш-теривистин кайгамчыктыг уран-чүүл-дү-биле таныжып алыр арганы бис-тин совет кижилерге бээр.

Москвага кыдат артистер-биле совет уран-чүүлдүн мастерлериниң жуурашкан бир жууражышкынынга ол цирк коллективинин удуртук-чузу Дин Линиң чугаалагы.

— Бистин жууражышкыны кай-гамчыктыг чырык-биле херелденген. Ол болза, бистин улуг улустары-стын найыралынын чырыгызы болур.

Көрүктүлөр бо чаа кино-чурукту база-ла ындыг сеткил-сагыш-биле көөрлөр. Бо кино-чурук болза, совет болгаш кыдат улустарын аразында хүн-бүрүдө быжыгып турар найы-ралдын база бир херезин болур.

Франциянын компартиязынын саълдарынын өзүүшкүнү

ПАРИЖ. «Юманите» солун Фран-циянын коммунисттик партиязынын мунициаал чөвүлелдерже соңгулда-лар чаа чедишкенин дугайы медезлеп турар.

Аражанвьер хоорайнын мунициа-пал чөвүлелинге немерде соңгулда-ларга Франциянын коммунисттик партиязынын депшпикени удурула-жышкынын республиканыч бол-гаш антифашисты эвилелинн кан-дидаттары соңгустунган.

Тозан хоорайнын даргазынын соңгулдаларына коммунисттик партия-нын төлээлекчизи тилег, бадылашкынын 56 хуузу алган.

(СЭТА).

Берней хоорайда ийн муниципал чөвүлелдерин соңгуруунуң талазы-биле бадылашкынын ийги ээл-чээнде компартиянын кандидаттары бүгү бадылашкынын 64 хуузу алган болгаш хоорайнын муниципал чөвүлелинге соңгустун-ганнар.

Трюгве Линиң ролин дугайында америк солунун бижип турары

НЬЮ-ИОРК. «Дейли Ньюс» сол-унун корреспондентизинин КНО-нун штаб-квартиразында дыңа-тканын эзугаар алырга, Трюгве Ли КНО-нун чингине секретари дээр бодунун ажал-албаны Барын болгаш Чөөн Европанын чурттары-нын аразында садыгны кызырар талазы-биле америк политиканы боттандырынга амылап турар.

Франциянын чыл төнтүзүндө Мос-квага чыылдырар дугайында се-налды деткип турда, а Трюгве Ли дээрже ындыг конференцияны чыыл-дарынын планын «ам дээрзинеде соксадып каар» деп болап турар болган.

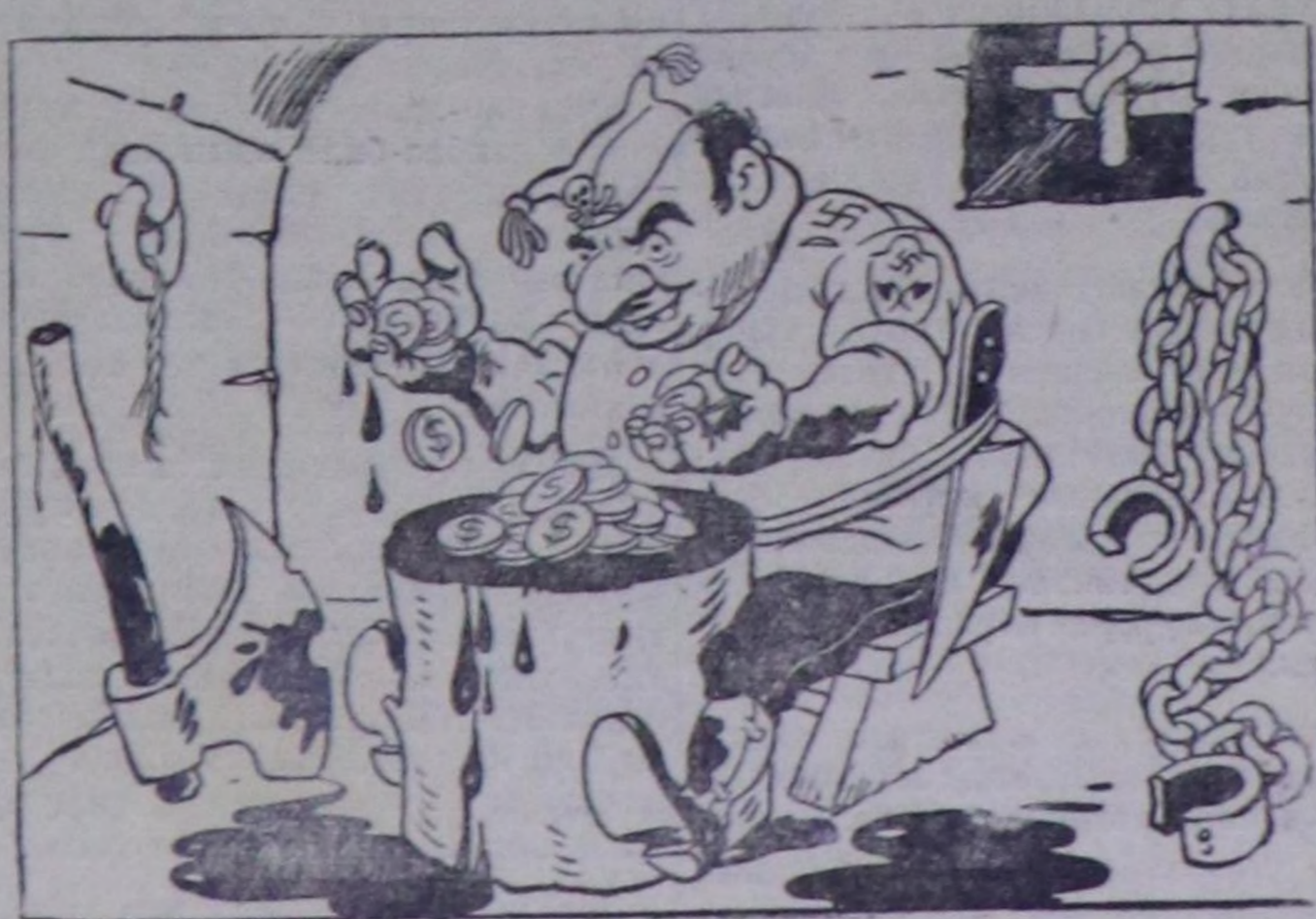
Европага херек экономнуг комис-сиянын ажил-чорудулганын КНО-га чугаалажып көргөниң тайылбыр-лавышаан, корреспондентиниң ме-деглел турары болза, Европага херек экономнуг комиссиянык күөсөк секретари Мюрдаль Чөөн бол-гаш Барын Европанын чурттары-нын аразында садыг аитырылары-нын талазы-биле бүгү-делегей кон-

Барын болгаш Чөөн Европанын чурттарынын аразында садыгны кы-зырарынче Катышкан Штаттар ам чүткүп турар дээрзин медеглеси-шаан, корреспондентиниң бижип турары болза, Европага херек эконо-мнуг комиссиянын конференция-зын Москвага чыылдырылып хан-дырар дээр Мюрдальдин оралда-жышкынары амыг уделе буступ дүжөринге албададып турар дээр.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

ҮНӨЛЭЭН-ДИР

Франко: „Мээң ажилымны америк дээртерим билип үнөлөп тур-гары кончуг өөгүчүгүдүр“.